

МИЛЕН МАРИНОВ
НЕРАЗДЕЛНИ ПРИЯТЕЛИ

chitanka.info

Гласът в телефонната слушалка ми беше удивително познат:

— Другарю редактор, къде се губиш с месеци?... От време на време ти хващам дирите, но само във вид на подписи под кореспонденции...

Та това е Венци! Колко ли години не съм го виждал? Две... три? Кога се събрахме за последен път — преди пътуването ми с Втората астероидна експедиция или по време на откриването на термовулканичната електроцентраля? Ту аз съм в далечна командировка, ту той е на някаква задокеанска научна конференция... А гласът му е все същия — един такъв насмешлив баритон.

— Днес те търсих под дърво и камък — продължи академик Венцеслав Добрев. — Ако пристигнеш тук до половин час, ще видиш нещо, което и в Космоса не си срещал...

— Идвам веднага!

Затворих телефона и хвърлих поглед навън. Топлият пролетен ден беше към своя край. Слънцето се канеше да се скрие зад Люлин. Витоша потъваше в лилава сянка. Само заснежените ѝ върхове бяха ярко розови.

Бързо прибрах недописания репортаж в бюрото си, качих се на таванския етаж на сградата, взех от склада един ракетно-балон и излязох на откритата площадка на покрива.

Като сложих ракетно-балона на гърба си, видях, че трябва да скъся малко ремъците. Личеше, че преди мен го беше използвал едрият художник на списанието ни.

Аз рядко прибягвам до това превозно средство, защото годините ми вече не позволяват да се нося като мотоциклетист из атмосферата. Но по друг начин не можех сега да стигна при Венци навреме.

Преместих ръчката, балонът постепенно придоби аеродинамична форма и ме вдигна на стотина метра. Тогава включих портативния ракетен двигател и се понесох към Витоша. С големите очила на главата си приличах на примитивните леководолази от средата на столетието.

За две-три минути прелетях над Парка на свободата, набрах по-голяма височина, когато минавах над високите сгради в Лозенец, и с любопитство оглеждах града, към който винаги съм се връщал в мислите си, където и да ме пращаше неспокойната ми професия.

Отляво остана назад старата малка кула на телевизията. Отдясно — Дворецът на спорта, който вече беше залят с разноцветни светлини. А там, малко встрани от него... Да, там се намираше преди четвърт век едноетажна жълта къща, първата лаборатория, в която беше започнал работата си Венци.

Преди четвърт век... Три маси, един струг, изхвърлен от някаква кооперация; миризма на нагорещени поялници и разтопен колофон... И Венци — рус, късо подстриган, с лунички по цялото лице, присвил очи, съсредоточено запойва крачетата на полупроводници и намира време да хвърли поглед в тетрадката с немски думи... „Зецен зи зих, бите... Ви гейц?“ — посрещаше ме винаги той. Не напразно той упорито учеше немски. По-късно му се наложи да овладее още няколко чужди езика...

Вечерният въздух беше доста хладен. Пътувах само по костюм. Когато наближих билото, отстрани излезе остър вятър. Управлението на ракето-балона стана по-трудно, но до целта оставаха три-четири минути. Вече виждах сградата на предавателно-ретранслационния център с три големи кули-антени.

Кацването върху широкия двор не представляваше трудност. Изключих ракетата и преместих дръжката за управлението на балона напред. Газът нахлу в другите му секции, от пура той стана на кълбо и скоростта се намали, а след това леко се приземих — като с парашут. Макар отдавна да не бях използвал ракето-балони и въпреки страничният вятър, кацнах доста сръчно. Но треперех от студ.

Венци ме чакаше на портата до шосето. Той мислеше, че ще дойда с кола. Но като видя това „небесно“ пристигане, дотича да ме прегърне:

— Та ти си все още юначага! Държим се, а? Ха, добре дошъл!

Стори ми се, че той искаше да каже още нещо, но се сдържа...

— Не съм ли закъснял?

— Не, тъкмо навреме идваш. Но защо пътуваш с ракето-балон само по костюм? Целият си премръзнал. Ще наредя да ти донесат горещ чай...

— Няма ли да се стопля от поялниците в твоята лаборатория?

— Отдавна не се занимаваме с поялници. Щом начертаем схемата, даваме я направо в нашата малка „радиопечатница“, където я

набират електронните „словослагатели“... Така че надеждата ти е само в чая.

Бяхме вече пред вратите на експерименталната лаборатория. Венци отвори вратата и с широк жест ме покани да вляза:

— Заповядай, приятелю, на неофициалната репетиция „с костюми“. Но няма да вадиш от джоба си нито магнетофон, нито молив. Искам, щом свърши представлението, да се видим като хората. Толкова време не сме се събирали. Само за теб говорим с Мария напоследък...

Последните лъчи на слънцето проникваха през големите прозорци, от които се разкриваше любимата ми гледка. По заснеженото било се спускаха надолу запалянковци скиори. Пролетта ги посрещаше на края на преспите. Някои вече сваляха ските си, качваха се в автобуси, електромобили или слагаха на гърба си ракетобалони. По-долу, сред залесените склонове, блестяха светлините на новите хижи, хотели и ресторанти. Макар и делничен ден, мнозина работници и служители от предобедната смяна бяха се качили тук да си отпочинат и повеселят.

В залата на лабораторията светеше само една лампа. Венци угаси и нея, след като включи екрана на едно от таблата.

„Продължавай предаването, Мария.“ — каза той в малък микрофон. Върху екрана се появи познатата гледка: партерът на ЦУМ, тълпи купувачи, витрини с красиви стоки.

Пред очите ни преминаха последните модели електромобили „Балкан“, хубави платове и обувки, хладилници и кухненски работи, радио-комбайни и електронни пиана.

— Откога Мария се занимава с операторска работа? Тя доста сръчно движи камерата... — казах на Венци.

— Тази „камера“ тя се е тренирала да движи, откакто се е родила — усмихнато отговори той. — Но почакай малко, ей сега ще разбереш...

Венци пак се обърна към микрофона: „Да видим описание на някой уред или рекламен текст“.

Миг по-късно върху екрана се появиха ситни букви: „Новият модел електронно пиано «Орфей» се отличава с особено богатство на регистри и тонове. Неговите 400 регистра дават възможност да се имитира всеки инструмент, гласове на птици и животни.

Допълнителното устройство улеснява работата на композитора и импровизатора, като автоматично записва с нотни знаци изпълняваното произведение“.

„Добре, Мария, всичко виждаме много добре. Мини сега пред някое огледало“ — помоли Венци.

Видяхме една от колоните с огледалата, към която бавно се приближи Мария. Тя носеше очила. Инак почти не беше променена, откакто не бяхме се виждали. Лицето ѝ изглеждаше радостно възбудено и това го правеше още по-привлекателно и младо. Пролетната рокля красиво обвиваше стройната ѝ фигура. А очилата ѝ придаваха вид на солиден научен работник, какъвто тя всъщност беше, макар и да не обичаше да подчертава това с външността си.

— Но къде е предавателната камера? Как е възможно това? — възкликнах аз. Беше ясно, че предаването се водеше от височината на Марииния ръст, значи камерата не можеше да се намира и зад гърба ѝ!

— Обърни внимание на очилата — каза Венци.

Обикновени очила... Е да, рамките са малко по-дебели, но това може да се дължи на някоя мода. Впрочем, те приличат до известна степен на очилата с апаратчетата за глухи...

Размишлявах на глас, а Венци само се усмихваше.

„Благодаря ти, Мария, можеш вече да се върнеш при нас — каза той. — Ако очилата не ти пречат, не ги сваляй и в колата. Искам да проверя чувствителността на окуливизора при вечерно осветление...“

Когато Мария излезе от ЦУМ, екранът стана значително потъмен. Само ярки фенери и неоновии реклами го пронизваха със светлина. В полумрака на екрана изникнаха осветените уреди на колата. Видяхме и тънките ръце на Мария, които уверено държаха кормилото.

Колата летеше по Княжевското шосе.

В залата влезе един от лаборантите. Той ми носеше горещ чай. Но аз вече бях забравил за студа. Стопляше ме нетърпението да разбера как е постигнато това необикновено телевизионно предаване. Явно беше, че Мария обикаляше ЦУМ сама и сега в колата ѝ нямаше свита от оператори с тежки предавателни камери.

— Ти чу вече — започна да обяснява Венци — новия уред нарекохме с Мария „окуливизор“. По принцип той наподобява телевизорите, но основната роля в новия предавател играе самото око,

затова първите срички на новото название взехме от латинското „окулус“. Днес ти присъствуващ на първото извънлабораторно окуливиизионно предаване...

— А откога и Мария започна да се занимава с радиотехника?

— Всъщност тя не работи непосредствено върху радиотехническите въпроси. Аз насочих вниманието ѝ към биотоковете, защото ми трябваше помощник в тази област. А има ли по-добър помощник от собствената жена, ако тя споделя...

Венци смутено млъкна, помислил, вероятно, че не бива да докосва тази тема... Моят добър другар в живота и в професията, моята жена, загина при катастрофа в Космоса. Заедно с мен тя беше член на Втората астероидна експедиция...

— Каква роля играят очилата? — попитах спокойно.

— В тях е монтирано устройство, което улавя биотоковете на зрителните нерви, и антена, която изпраща трансформирани сигнали към нашата лаборатория. Сигналите са много слаби, те почти не се отличават от обикновените радиосмущения, но ние разработихме сложна система за отделянето им от смущенията и, както виждаш, резултатите са добри.

— Те са отлични!

— Разбира се, портативното устройство може да бъде направено не само във вид на очила. Имаме варианти с шапки, в които са монтирани същите приемници и предаватели — добави Венци. И продължи насмешливо: — Представям си какъв сюжет би измислил някой твой събрат, ако му беше хрумвало да пише за такова изобретение преди десетина години: шпионаж с помощта на окуливизори; генерали, които не знаят, че в шапките им има тайни предаватели; фотографиране на стратегически карти и секретни чертежи чрез екраните на окуливизори, съпрузи, които дебнат да уловят в изневяра нежните си половици...

— Да — сериозно казах аз. — Световният Съюз на Свободното Човечество ни избави от подобни сюжети. А за какво ти и Мария мислите да използвате окуливизията?

— Преди всичко за откриване дефекти на зрението. И в много други случаи, когато ще бъде целесъобразно да се наблюдава някакво явление чрез погледа на друг човек — например, чрез очите на участник в опасна експедиция или на хирург, действията на който най-

добре ще бъдат следени от голяма аудитория студенти именно с помощта на окуливизори.

Всичко, което чувах, беше толкова неочаквано и интересно, че забравих за чая, който изстиваше на масата край таблото.

А върху екрана вече се извиваше панорамното шосе. Преди две години то бе разширено и покрито с флуоресциращ асфалт. Насреща, без да заслепяват с фаровете си, безшумно се носеха електромобилите. А встрани от пътя дремеха същите борове, сред които се разхождахме като студенти с Венци и Мария, с моята любима.

— Спомняш ли си — каза Венци — като че ли го бяха обхванали същите мисли (по-рано, когато повече време прекарвахме заедно, често ни се случваше да мислим едновременно за едни и същи неща) — спомняш ли си, още в гимназията ни наричаха „неразделните“. Сега наистина можем да бъдем неразделни. Достатъчно ще бъде да погледнеш в огледало и аз ще те видя на екрана.

— Ами ако ми се наложи отново да замина в Космоса?

— Ще поставим в ракетата мощен усилвател за радиосигналите и пак няма да избегнеш от погледа ми.

— По-право „от погледа си“...

Екранът изгасна. Венци запали настолната лампа, която не разсея полумрака на лабораторията. И няколко минути по-късно в яркия правоъгълник на отворената врата, като на друг голям екран, се появи младоликата жена — най-веселото същество от четворката на „неразделните“.

Да, изглежда, че ги нямаше сред тези, които ме посрещнаха след Втората астероидна експедиция...

Мария с тъжен поглед се приближи към мен и мълчаливо ми стисна ръка.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
6/1961 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.